

Vue de Port, Pierre Dubreuil, Museum für Kunst und Gewerbe Hamburg, CC0

Het Europeana Publiek Domein Handvest

Funded by
the European Union

Europeana, Europa's digitale bibliotheek, museum en archief van Europa, behoort toe aan het publiek en vertegenwoordigt het algemeen belang.

Het Publiek Domein bestaat uit materiaal waaruit de samenleving kennis ontleent en waarmee nieuwe culturele werken gemaakt kunnen worden.

Het hebben van een gezond en florerend Publiek Domein is essentieel voor het sociale en economische welzijn van de samenleving.

Door digitalisering van werken in het Publiek Domein ontstaan er geen nieuwe rechten: werken die zich in analoge vorm in het Publiek Domein bevinden, blijven na digitalisering in het Publiek Domein.

Principes voor een gezond Publiek Domein

Musea, bibliotheken en archieven van alle soorten zijn houders van ons cultureel en wetenschappelijk erfgoed. Deze organisaties zijn de bewakers van de gedeelde kennis van de samenleving. Namens de burgers spelen zij een essentiële rol bij het in stand houden van het Publiek Domein en houden daarnaast een aantal algemene beginselen hoog. Deze beginselen zijn essentieel om een zinvol begrip van het Publiek Domein te behouden en ervoor te zorgen dat het blijft functioneren in de technologische omgeving van de informatienetwerk-maatschappij. Deze principes zijn niet bedoeld om organisaties te beletten Publiek Domein werken uit hun collecties commercieel te exploiteren. In plaats daarvan bieden ze een set van minimumstandaarden die ervoor zorgen dat het Publiek Domein functioneert in een digitale omgeving.

- 1. Auteursrechtbescherming is tijdelijk.** Auteursrecht geeft makers gedurende een beperkte termijn, een monopolie met betrekking tot de controle over hun werken. Na het verstrijken van deze termijn vallen deze werken automatisch in het Publiek Domein. Het grootste gedeelte van de in de loop der tijd verzamelde kennis is Publiek Domein. Auteursrecht is een gepaste en tijd gelimiteerde uitzondering op deze status.
- 2. Wat zich in het Publiek Domein bevindt, moet in het Publiek Domein blijven.** Exclusieve controle over werken in het Publiek Domein kan niet worden hersteld door exclusieve rechten op technische reproducties van de werken te claimen, of door technische en/of contractuele maatregelen te nemen om de toegang tot technische reproducties van dergelijke werken te beperken. Werken die zich in analoge vorm in het Publiek Domein bevinden, blijven ook na digitalisering in het Publiek Domein.
- 3. De rechtmatige gebruiker van een digitale kopie van een werk uit het Publiek Domein moet vrij zijn om het werk te (her)gebruiken, te kopiëren en te wijzigen.** De status van het Publiek Domein van een werk garandeert het

recht op hergebruik, wijziging en reproductie en dit mag niet worden beperkt door technische en/of contractuele maatregelen. Wanneer een werk in het Publiek Domein is gekomen, is er geen wettelijke basis meer om beperkingen op te leggen aan het gebruik van dat werk.

Richtlijnen voor het behoud van de functie van het Publiek Domein

Er zijn een aantal belangrijke ontwikkelingen die de functie van het Publiek Domein bedreigen. In de afgelopen decennia zijn we getuige geweest van een uitbreiding van de reikwijdte van het auteursrecht, zowel in termen van tijd als beschermde materie. Dit is schadelijk geweest voor het Publiek Domein en het vermogen van burgers en erfgoedinstellingen om belangrijke elementen van onze gedeelde cultuur en kennis te delen. Om deze trend tegen te gaan, zijn de volgende richtlijnen opgesteld.

- 1. Bij elke wijziging van de reikwijdte van de auteursrechtelijke bescherming moet rekening worden gehouden met de effecten op het Publiek Domein.** Wijzigingen in de reikwijdte van het auteursrecht mogen niet met terugwerkende kracht plaatsvinden. In de 20e eeuw is het auteursrecht uitgebreid om de belangen van rechthebbenden te behartigen ten koste van het Publiek Domein. Als gevolg hiervan is een groot deel van onze gedeelde cultuur en kennis opgesloten achter copyright en technische beperkingen, en we moeten ervoor zorgen dat deze situatie in de toekomst niet verergert.
- 2. Er mag geen ander intellectueel eigendomsrecht worden gebruikt om exclusiviteit op materiaal in het Publiek Domein te herstellen.** Het Publiek Domein is een integraal onderdeel van het interne evenwicht van het auteursrecht. Dit interne evenwicht mag niet worden gemanipuleerd door pogingen tot reconstructie of het verkrijgen van exclusieve controle via regelgeving die buiten het auteursrecht valt. Geen enkele technologische en wettelijke ondersteunde beschermingsmaatregel mag de praktische waarde van werken in het Publiek Domein beperken. Industriële-eigendomsrechten, zoals handelsmerken, mogen niet worden gebruikt om het hergebruik en kopiëren van werken uit het Publiek Domein te beperken.

Achtergrond

Het Publiek Domein is een gedeelde bron die de hedendaagse samenleving ondersteunt. Bij de digitalisering van kennis en informatie wordt vaak gebruik gemaakt van juridische contracten die de vrije toegang tot gedigitaliseerde Publiek Domein werken belemmeren. Dit druist in tegen de doelstelling van Europeana. Ons doel is om het culturele en wetenschappelijke erfgoed van Europa in het Publiek Domein in digitale vorm vrij toegankelijk te maken voor eenieder, om de ontwikkeling van kennis aan te moedigen en creatief ondernemerschap en innovatie te stimuleren. Dit is het standpunt van de Europese Commissie, die Europeana financiert, en de Stichting Europeana, die de dienst beheert.

De Stichting Europeana bestaat uit internationale organisaties die musea, archieven, audiovisuele collecties en bibliotheken vertegenwoordigen: de erfgoedinstellingen die inhoud aan Europeana leveren. Het is in het belang van de Stichting om duidelijk te zijn over het gebruik en de betekenis van het Publiek Domein. Europeana is van het publiek en moet het algemeen belang vertegenwoordigen.

Dit Handvest is een beleidsverklaring, geen contract. Het bindt de aanbieders van materiaal aan Europeana op geen enkele wijze. Stichting Europeana geeft het Handvest uit om het debat te beïnvloeden tussen Europese erfgoedinstellingen, beleidsmakers en financiers over de voorwaarden waaronder digitale inhoud in het Publiek Domein beschikbaar wordt gesteld.

Europeana volgt het beleid van aanbieders van materiaal in haar voorwaarden voor toegang en hergebruik. Elk van hen is wettelijk verantwoordelijk om de voorwaarden te bepalen waaronder zij inhoud beschikbaar stellen, en voor het bepalen en vrijgeven van eventuele rechten op hun inhoud. Bijgevolg is er een breed scala aan praktijken tussen instellingen die inhoud uit het Publiek Domein aan Europeana verstrekken

Het Publiek Domein handvest zal helpen om consistentie te bevorderen in het voordeel van onze gebruikers. Gebruikers hebben geklaagd over de vele uiteenlopende praktijken en vooral dat sommige erfgoedinstellingen kosten in rekening brengen voor het downloaden en zelfs voor toegang bieden tot gedigitaliseerde items die zich in hun analoge vorm in het Publiek Domein bevinden. Zij ervaren dit als een drempel voor burgers die legitieme toegang willen tot hun erfgoed in het Publiek Domein.

Wat is het Publiek Domein?

Het Publiek Domein omvat alle kennis en informatie – inclusief boeken, afbeeldingen en audiovisuele werken – die niet auteursrechtelijk zijn beschermd en zonder beperking kunnen worden gebruikt, in sommige Europese landen onderworpen aan de eeuwige morele rechten van de auteur. Het Publiek Domein biedt een historisch ontwikkeld evenwicht tussen de rechten van makers die door het auteursrecht worden beschermd en is essentieel voor het culturele geheugen en de kennisbasis van onze samenlevingen. Het Publiek Domein omvat twee categorieën materiaal:

- 1. Werken waarop de auteursrechtelijke bescherming is verlopen.** Auteursrecht op een werk in het grootste deel van Europa duurt 70 jaar na de dood van de langstlevende maker. Als het auteursrecht in handen is van een bedrijf, duurt het 70 jaar na publicatie. Als aan deze tijdelijke bescherming een einde is gekomen, houden alle wettelijke beperkingen op te bestaan. Het betekent dat bijna alles dat vóór de 20e eeuw is gepubliceerd, geschilderd, gefotografeerd of waar dan ook ter wereld is uitgebracht, buiten het auteursrecht en in het Publiek Domein valt.
- 2. De essentiële kenmerken van informatie die niet onder het auteursrecht valt.** Werken zijn niet auteursrechtelijk beschermd als ze niet origineel zijn.

Ideeën en feiten vallen niet onder het auteursrecht, maar de uitdrukking ervan wel. Wetten en rechterlijke en administratieve beslissingen zijn uitgesloten van deze bescherming. Deze essentiële kenmerken worden als te belangrijk beschouwd om het functioneren van onze samenlevingen te laten belasten met juridische beperkingen van welke aard dan ook, zelfs voor een beperkte periode.

Het is belangrijk op te merken dat er naast het Publiek Domein zoals hierboven beschreven een aantal andere beperkingen en uitzonderingen zijn die wettelijke beperkingen verminderen en zorgen voor voldoende toegang tot onze gedeelde kennis en cultuur. Deze uitzonderingen zorgen ervoor dat het auteursrecht dat aan makers wordt verleend, niet in strijd is met bepaalde specifieke eisen van de samenleving. Ze zorgen voor toegang, maken het functioneren van essentiële sociale instellingen mogelijk en zorgen voor de sociale participatie van personen met speciale behoeften.

Waarom is het Publiek Domein belangrijk?

Het Publiek Domein is de grondstof waaruit we nieuwe kennis maken en nieuwe culturele werken creëren. Het hebben van een gezond en bloeiend openbaar domein is essentieel voor het sociale en economische welzijn van onze samenlevingen.

Veel van 's werelds kennis - Diderot's Encyclopédie, de schilderijen van Leonardo, De bewegingswetten van Newton - bevindt zich in het Publiek Domein. De samenleving hergebruikt, herinterpreteert en reproduceert voortdurend materiaal in het Publiek Domein en ontwikkelt zo nieuwe ideeën en creëert nieuw werk. Nieuwe theorieën, uitvindingen, culturele werken en dergelijke zijn schatplichtig aan de kennis en creativiteit van vorige eeuwen.

Het Publiek Domein in het digitale tijdperk

Het internet geeft toegang tot het gedigitaliseerde deel van die kennis en creativiteit op een schaal die voorheen onmogelijk was. Het is de drijvende kracht achter massale digitaliseringsinspanningen die de rol van instellingen voor cultureel en wetenschappelijk erfgoed fundamenteel zullen veranderen. De digitalisering van analoge collecties creëert nieuwe mogelijkheden voor delen en creatief hergebruik, waardoor mensen ons gedeelde erfgoed kunnen verkennen en erop kunnen reageren op nieuwe manieren die onze wetgeving nog niet heeft ingehaald. Het heeft ook het auteursrecht onder de aandacht gebracht van houders van ons cultureel en wetenschappelijk erfgoed. Onze erfgoedorganisaties hebben generaties lang de publieke taak gehad om het erfgoed in bewaring te houden en voor iedereen toegankelijk te maken. Beide functies worden meestal uitgevoerd op kosten van de burgers, d.w.z. de belastingbetalers.

Toevertrouwd met het behoud van onze gedeelde kennis en cultuur, moeten erfgoedorganisaties zonder winst oogmerk een speciale rol op zich nemen bij het effectief labelen en bewaren van werken in het Publiek Domein. Als onderdeel van deze rol moeten ze ervoor zorgen dat werken in het Publiek Domein toegankelijk zijn voor de hele samenleving, door ze zo breed mogelijk beschikbaar te stellen. Het is belangrijk

voor erfgoedinstellingen om te erkennen dat zij als de bewakers van onze gedeelde cultuur en kennis een centrale rol spelen in het bevorderen van de creativiteit van burgers en het leveren van de basismaterialen voor hedendaagse cultuur, wetenschap, innovatie en economische groei.

Tegelijkertijd stelt de transformatie van hoeders van analoge collecties naar aanbieders van digitale diensten deze organisaties voor enorme uitdagingen. Het maken en onderhouden van digitale collecties is duur; de cultureel-erfgoedsector heeft voor deze nieuwe verantwoordelijkheid onvoldoende middelen. Subsidiegevers kunnen organisaties aanmoedigen of verplichten om inkomsten te genereren door inhoud te licentiëren aan een grote verscheidenheid aan commerciële gebruikers.

Publiek-private partnerschappen zijn een optie geworden voor het financieren van grootschalige digitaliseringsinspanningen. Commerciële aanbieders van materiaal betalen voor de digitalisering in ruil voor bevoorrechte toegang tot de gedigitaliseerde collecties. Deze activiteiten worden gezien als aanleiding om zoveel mogelijk controle uit te oefenen op digitale reproducties van werken uit het Publiek Domein. Organisaties claimen exclusieve rechten op gedigitaliseerde versies van werken in het Publiek Domein en gaan exclusieve relaties aan met commerciële partners die vrije toegang belemmeren.

Wanneer deze exclusiviteit digitale inhoud vergrendelt en toegang en hergebruik door leraren, innovators en burgers verhindert, kunnen erfgoedinstellingen hun kernmissie in gevaar brengen en hun relatie met hun gebruikers ondermijnen. Werken die zich in analoge vorm in het Publiek Domein bevinden, moeten vrij beschikbaar blijven in digitale vorm en digitalisering van dergelijke werken moet leiden tot meer toegang voor het publiek in plaats van nieuwe beperkingen. Om relevant te blijven in het digitale tijdperk, moeten culturele en wetenschappelijke erfgoedorganisaties ernaar streven de toegang tot onze gedeelde kennis en cultuur te vergroten door de primaire toegangspunten te zijn tot de werken die ze in hun collecties hebben. Diensten met toegevoegde waarde kunnen worden ontwikkeld rond inhoud zonder de noodzaak om exclusieve rechten te claimen op werken die zich in analoge vorm in het Publiek Domein hebben bevonden.

Uiteindelijk is het op politiek en beleidsmatig niveau in het belang van de samenleving dat kennis en informatie uit het Publiek Domein wordt gedigitaliseerd. Eenmaal gedigitaliseerd, moet het vrij beschikbaar zijn voor creatieve ondernemingen, R&D-innovators en technische ondernemers om te gebruiken als basis voor het genereren van ideeën en toepassingen die nog moeten worden overwogen.

Het doel van dit Handvest is om een duidelijk signaal te geven aan erfgoedinstellingen, beleidsmakers en het publiek dat Europeana en de Stichting Europeana geloven in het concept van het Publiek Domein en dat in de gedigitaliseerde wereld willen versterken. Om dit te kunnen doen, hebben we een robuust en actueel begrip nodig van de aard van deze essentiële hulpbron.

Als u wilt reageren op het Europeana Publiek Domein Handvest , neem dan contact op met info@europeana.eu

 pro.europeana.eu

 [@EuropeanaEU](https://twitter.com/EuropeanaEU)

